

ADMINISTRAȚIA
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 30
Se acceptă subscripțiile în avans și se
restituie. Manuscrisurile nu se
restituie.
BIBLIOTECA DE ÎNȘĂCĂRI:
Brașov, piața mare Nr. 30
Inscripțiile mai prezente în Viena
Johann Nepomuk Haasenstein & Wolsky
(St. Maria), Vienna, Bohemia, Alois
Bernoldi, M. Dukes, A. Oppel, J. Dörmayr;
în Budapesta: A. F. Goldberger Anton Meissl, Kohnen Bernoldi;
în Frankfurt: G. L. Dörmayr; în Ham-
burg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o axă
gazdărie pe o săptămână 5 gr.
și 50 or. Umbră pentru o pu-
bliere. Publicația: înaintea
într-o săptămână și învolută.
Reclame pe pagină III-a a
cărții 10 or. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU IV.

GAZETA este în stăruie d
ABONAMENTUL PENTRU ANULU
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂȚE:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumă în toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorilor.
ABONAMENTUL PENTRU BRĂȘOV:
la administrație, piața mare
Nr. 30, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 or. Cu două în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 or. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 66.

Brașov, Sâmbătă, 21 Martie (2 Aprilie)

1892.

La situație.*)

VI.

Brașov, 20 Martie v.

Vorbirăm în articolul pre-
mergător despre hotărârea adusă
de conferința dela 1887 în ces-
tiunea memoriului și ajunserăm
până la acel moment critic, când
vădându-se față în față
membrii comitetului însărcinați
cu deslegarea acestei cestiuni, tre-
buiau să-și reamintescă, drept ilus-
trațiune, dicala străbună: *quot capita,
tot sensus*.

Nu voim să ne ocupăm aici
în special de conflictele din co-
mitetul dela 1887, de demisiunea
puțin justificată a câtorva mem-
bri; nu voim să vorbim de
proiectele de memoriu, de lupta
de concurență, ce-o întreprinseseră
cei cu politica a parte a „grupu-
lui“, pentru ca toate să ieșe pe
placul și după vederile lor, ci
ne mărginim pentru ați a constata,
că din cauza acestor neîn-
țelegeri, frecări și uneltiri, comite-
tul n'a putut lucra nimic, ba
dela finea anului 1888, timp de
un an și jumătate rămase fără
de președinte și nu funcționase
de loc, până când, mulțămiți
stăruințelor aceluia, cari luptau
cu abnegare pentru păstrarea con-
tinuității în organizația noastră, a
fost într-o atâtu galvanizată, ca
să-și poată reincepe funcțiunea.

Bine era decă, de-odată cu că-
pirea barcei comitetului, s'ar fi
schimbat și gândul vislașilor,
cari aveau să plutescă pe oceanul
necunoscut al unei cestiuni grave
neprecisate.

Dér n'a fost să fie!

Din primăvera anului 1890 în-
côce partea cea mai mare a vis-
lașilor mânu cu puteri îndoite
barca într-o direcțiune opusă ce-
leia, ce li-a dat o conferința dela
1887.

Majoritatea comitetului urgita
deja prezentarea memoriului, deși

proiectul acestuia încă nu se des-
bătuse de loc în vr'o ședință a
comitetului.

„Tribuna“ din Sibiu începuse
să vestească apropiata acțiune a
„grupului“. În timp de-o lună,
scriea ea în v'era anului 1890, me-
moriul va fi prezentat.

Trecu însă luna, trecu și
alte două pe de-asupra și tot nu
se făcu nimic. Autorul aceluia
proiect de memoriu, care acum
era agreat de majoritate, cutrie-
rase lumea și țera cu el subuoră,
și pôte că mulți, cari nu erau di-
rect interesati în cauză, aflară
despre cuprinsul lui, numai co-
mitetul plenar nu-l cunoscă.
Majoritatea din comitet pre-
tindea însă că-l cunoscă, ergo nu
mai era de lipsă a se debate.

Cestiunile de corectitate a pro-
cederei și de solidaritate în sinul
comitetului erau pentru eroii di-
lei „cestiuni secundare“, nisce „mê-
runțisuri vanitose“; lucru de că-
peteniă era a pași fără de amâ-
nare la realizarea așa d'isului
program al „Tribunei“ și pentru
acesta nu era necesitate de a as-
cultă și părerea minorității.

Ba se părea, că și comitetul
înaintea d-lor era privit numai
ca a cincea rotă la car și că
alți factori, afară de el, aveau să
„determine“ atitudinea lui și a
poporului român.

Dela o vreme însă se vede,
că câțiva dintre membrii maiori-
tății comitetului începură a se în-
doi în succesul unei acțiuni uni-
laterale, care nu întrunea nici mă-
car consensământul unanim
al comitetului. Așa s'a coptu a-
poi în sinul majorității planul
de a conchiama prin surprindere
o conferință generală și de a în-
cerca să dobândescă dela această
conferință unanimitatea, ce nu o
putu dobândi dela comitet.

Despre aceea cum și în ce im-
prejurări s'a conchiamat conferin-
ța din Octomvre 1890 am
vorbit în numărul antepenultim.

Rămâne numai a mai accentua, că
majoritatea comitetului de atunci a
basat conchiământul și punctul
prim al ordinei de și compuse
pentru conferință, pe ficțiunea, că
proiectul de memoriu a fost „sta-
bilitu, revêditu și censuratu în
mai multe ședințe ale comitetului“.
(A se vedă actele conferinței dela
1890 pag. 22.)

În realitate însă nici măcar
nu se cetise proiectul din vorbă
în vr'o ședință regulată plenară a
comitetului, necum să fiă „censu-
ratu în mai multe ședințe“.

A fost dér o procedere vol-
nică a majorității comitetului,
decă a prezentat lucrul astfel,
ca și când stabilirea, revederea și
censurarea proiectului ei s'ar fi fă-
cutu în totă regula de cătră în-
tregul comitetu, precum volnică
a fost procederea ei atunci, când
a hotărit conchiământul confe-
renței pe la spatele membrilor
din minoritate, cari ca și publi-
culu au fost surprinși de acest
pasu.

Spiritul de volnică este cala-
mitatea cea mare, ce a dat peste
noi dela 1887 încôce, elu este buba
cea periculoasă, care s'a coptu la
conferința din Octomvre 1890
pentru ca să spargă la conferința
din 1892.

Se putea ôre în asemeni im-
prejurări să fiă destul de bine
orientati delegații noștri, cari s'au
întrunitu la 27 Octomvre 1890
în Sibiu ca să facă unu lucru
bun pentru apărarea și înaintarea
dreptei noastre cauze?

S'a putut ôre ca această con-
ferință, atâtu de neindestulitoru și
neesactu informată, să-și pôte face
o idee clară despre starea lucrului
și să nu vină mai multu séu
mai puțin în contradicere cu de-
cisiunea conferinței dela 1887 în
cestiunea memoriului?

Nu s'a putut. Și nu celor
ce au conchiamat'o, ci impreju-
rărilor extraordinare și bunului
tact și sêmțu al membrilor ei

în genere este a se mulțami, decă
cu toate astea conferința dela 1890
s'a prezentat favorabilu înaintea
opiniunii publice.

S'a împăcatu opiniunea pu-
blică cu rezultatul acestei con-
ferințe, dér în cestiunea memo-
riului a rămasu totu așa de ne-
orientat cum era înainte.

Din memoriul informativ, dela
1887, care avea se aducă la cu-
noscința Coronei motivele adevê-
rate ale atitudinii politice opozi-
ționale a Românilor din Ardélu și
din părțile ungurene și bănățene,
conferința dela 1890 a făcutu un
memoriu gravaminat, avându de
scop a aduce la cunoștință prea
înaltă „tôte gravaminele poporu-
lui român“ și peste acesta a mai
decisu a se publica înainte de tôte
un memoriu politicu cu acest
cuprinsu.

Confusia a devenit și mai
mare. Urmările ei regretabile le
vom aprea în articulu viitoru.

CRONICA POLITICĂ.

— 20 (1) Martie.

În ședința dietei ungare dela 30
Martie n. s'a început dezbateră
asupra budgetului pe 1892. Hegedus
Sándor, care de ani 15 e raportorul
comisiunii financiare a prezentat
camerei preliminarul de budgetu.
Elu constată, că echilibrul finan-
ciar e restabilitu, dér tot-odată
reunosc, că budgetul își are și
părțile lui slabe pe lângă cele
bune. După Hegedus vorbi Helfy
Ignaz, care din punctu de vedere
financiar n'a combătut budgetul,
dér n'a retăcutu nici greutățile
impuse pentru restabilirea lui.
S'a ocupat apoi mai pe largu cu
politica guvernului, cu disolvarea
camerei, cu dezbateră adresei de
răspunsu, apoi cu reforme și cu
alte cestiuni mai mult de partidă.
După Helfy vorbi kossuthistul
Molnar Jozsef, care s'a ocupat
mai multu cu scăderile politice
financiare. A urmat apoi interpela-
rea lui Horanszky într-o cestiune
personală dintre ministrul Szapary
și Horváth Gyula, care fiindu
lipsit de caracteru generalu
politicu nu insistă asupra ei.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Importanța Caracterului național

în progresul omenesc.

Conferință rostită în sera de 27 Febr. 1892
în sala noului Ateneu, de Gr. Maniu.

(Fine.)

După ce am văditu astfel, oare
este influența caracterului național
asupra producțiilor intelectuale, să
vedem acum în sensu inversu, care
este influența literaturii și artei
asupra societății.

Timpul este scurt și nu voi
mai vorbi nici de influența culturii
germane, a lui Lessing, Goethe,
Schiller, când după războiele
lui Napoleon I. ei și-au văditu
patria sfâșiată și imbutățită,
nici de renascerea italiană dela
inceputul secolului nostru, când
în romane, poezie, istorie, unu
Manzoni, unu Pellico, unu
Cantu au început opera de unifi-
care a Italiei, multu înainte de
diplomați și de politici.

Voi dice numai unu cuvânt: la noi,
ori-ce mișcare de regenerare
națională a fost precedată și însoțită
de o mișcare de regenerare
intelectuală. Contemporan
cu Tudor Vladimirescu e Lazăr,
contemporan cu Horia, Cloșca și
Crișan e Șincai. O dată stabilitu
acestu lucru, care nu este o
simplă întâmplare, ci unu
fenomenu explicabil în istoria
omenirii, devine evidentu că
influența literaturii la rândul
ei a fost mare asupra societății,
că rolul ei e de netăgăduit în
istoria noastră națională.

După ce am văditu astfel influen-
ța socială a caracterului național
asupra producțiilor intelectuale
din acestu îndoitu punctu de
vedere, ne rămâne a mai spune
câte-va cuvinte asupra influen-
ței lui în politică.

* * *

Astădi în unele cercuri este la
modă a se dice, că în politică
nu mai începe sentimentul
național.

Se dice mai întâiu că epoca
noastră e cosmopolită, că drumurile
de fieru au

apropiat distanțele, au amestecat
limbele după expresiunea biblică,
și că interesele materiale cari
légă poporele între ele, au
esit dintr'ensele sentimentul
patriotic. Să fie adevărat? Nu
vedem din contră că tocmai
contactul cu civilizațiunea
celorlalte popore a dezvoltat
acestu sentimentu acolo unde
nu exista. Popore tinere și
vigurose, Bulgarii, Albanesii,
Croații revendică ați drepturile
loru de existență națională,
și contactul cu celelalte popore
le-a făcutu a cunoscă și a iubi
mai bine patria loru proprie.
Este éraš și o inesactitate
a dice că interesele materiale
au apropiat națiunile, când
vedem resbele începute pentru
un tarif, când vedem că mai
tot-d'una cauzele economice
sunt adevăratele motive a
multor desbinări, combinațiuni
diplomatice și lupte pe câmpul
de resbelu. Tota istoria noastră
se pôte resuma în rivalitatea
vecinilor de a pune mâna pe
Dunăre, și pe șirul frate al
Carpaților și Balcanilor.
Esistența noastră, ca națiune,
motivul care a imboldit pe
Romani a cu-

ceri Dacia și a forma naționalitatea
română, nu se esplică éraš de
cât prin situațiunea noastră
geografică.

S'a mai d'is încă: din societate
răboinică, societatea modernă
a devenit o societate industrială.
Economisti laudă virtuțile
generațiilor pacifice chimate
a întări această nouă stare
de lucruri, și dityrambele lor
lirice resună încă în urechile
noștre. Mărturisesc, că nu
împărtășesc prejudițiile lor.
Virtuțile eroice ale trecutului,
decă numai trecutul ar avea
acestu privilegiu, au și ele
partea lor de mărire și de
glorie. Să nu uităm, că după
teoriile moderne ale selecțiunii
și evoluționismului, națiunile,
cari n'au sciutu a și apăra
esistența și libertatea lor,
sunt rase inferioare aceluia,
cari le-au cotropit. Pe mine
nu mă încântă sôrtea aceluia,
cari moru de frig, de fôme,
de prea multă încordare
fiziocă și morală, victime ale
luptei pacifice, ale luptei
industriale, și găsesc că totu
mai tericată este sôrtea aceluia,
cari luptă pe câmpul de onore,
apărându stégul lor, séu a
celor cari prin producțiuni
inte-

Lunia trecută s'a intrunită a treia ora comisiunea de împăcare a dietei boeme. Au vorbit în această ședință mai întâi matadorii Cehilor tineri Dr. Herold și Dr. Trojan, criticând declarațiunea guvernului de o parte, de altă parte și manifestațiunile conservativilor și ale Cehilor bătrâni. A mai vorbit din partea marilor proprietari contele Bouquoy și Fissera, desfășurându cunoscutul lor punct de vedere. În fine a luat cuvântul conducătorul Cehilor tineri Dr. Juliu Gregr, care dăse între altele: „Nimenea nu s'ar opune delimitării cercurilor judecătorești după limbă, care ar fi interesul poporațiunii, decât partida germană n'ar face dintr'ensă o mare acțiune politică. Această delimitare ar fi și pentru noi bună, e vorba numai ca țera să nu se rupă în două părți. S'a vorbit mult și de mișcarea radicală, dăse Gregr, la care s'ar fi alăturat și marii proprietari. Nu e adevărat însă că Cehii tineri ar avea un program radical. „Eu“, dăse, „consideră partida noastră, ca cea mai conservativă în țară. Numai câtă ne ținem de vechile pacturi și stipulațiuni, nisumă hotărâtă numai pentru redobândirea vechilor noastre drepturi. Această încă nu e radicalism, luptăm numai cu ceva mai multă temperament, asta e tot.“ Gregr cită apoi rescriptul împărațesc din anul 1871, de pe timpul ministerului Hohenzollern, în care s'a promis Boemilor recunoșterea dreptului lor public și încoronarea împărațului, ca rege al Boemiei, și apoi adaugă următoarele: Desbaterile noastre actuale s'ar începe cu un colegiu de medici, cari discută asupra cadavrului și-și facă imputări reciproce. Oratorul ține pactul de un lucru mort și crede, că păzitorii intereselor dinastice nu vor suferi continuarea acțiunii, care scormonește totul. După părerea sa acțiunea, care a fost începută și condusă cu atâta nechibzuială, nu este politică.

Regele Carol al României, după cum știm, a dăruit în zilele trecute 10,000 fr. pentru locuitorii din Rusia, băntuiți de fomete. Ziarul rusesc „Novoie Vremia“ vorbind despre acesta, dăse între altele, că regele Carol încă de multă a căutat ocaziunea să-și „manifesteze simpatiile sale pentru Rusia“. Regele și-a exprimat cătră ambasadorul rusesc din București adănea sa oompătămire față de cei ce suferă de fomete în Rusia și totu deodată și-a exprimat admirațiunea sa față de dărnicia țarului Alexandru III. Numita fôie, vorbind apoi despre raporturile ruso-române, scrie următoarele. „Sentimentele manifestate de regele Carol, vor stărni un vii resunet în întreaga Rusia, care e strinsă legată de România prin trecutul istoric. Ar fi fost deja de

multă timpul, ca să se pună capetă tuturor „neînțelegerilor“, iscate între aceste două state vecine, de aceeași credință. Acum când în fruntea guvernului României stă o partidă, care totdeuna a pășit cu căldură pentru o politică națională și pentru o strinsă alipire la Rusia, acesta e cu atât mai posibil.“

Organul Vaticanului, „Moniteur di Rome“ scrie în cestiunea matriculelor următoarele: Cei din Ungaria ar fi buni bucurători pentru o împăcare, decât primatul Vaszary ar fi puțin mai conștient, decât înaintașul său în cestiunea matriculelor, cestiune, a cărei rezolvare nu atârnă dela cunoscința de cauză a omenilor, ci dela principiile bisericești catolice. — În cercurile Vaticanului însă, după „N. fr. Presse“, se crede, că cestiunea matriculelor, la totu casul se va rezolva în mod pacific, fiindcă pe viitor ordinațiunea lui Csaky nu va fi decât o literă murtă, ăr guvernul unguresc și până când va fi reformată legea din 1868 ăr cu acesta de odată cestiunea matriculelor, nu va împiedeca praxa în contra căreia este îndreptată ordinațiunea ministrului de culte.

Din Belgrad se telegrafiază, că regenții au primit zilele acestea în audiență pe agentul bulgar Goranov. Din incidentul acesta regențul Ristic a ținut o vorbire lui Goranov, în care în numele regenței a dat expresiune dorinței de a se restabili pacea și raporturile amicale între Sârbia și Bulgaria, raporturi, cari în decurs de de cece ani au existat între cele două țări, însă în timpul din urmă au fost puțin conturbate de incidente mai mult, sau mai puțin bagatele. Regența, continuă Ristic, roga pe Goranov să liniștească, față cu Serbia, cercurile politice din Sofia, apoi declară, că până când afacerile Sârbiei sunt conduse de regență, până atunci ea nu va suferi, ca pacea dintre Sârbia și Bulgaria să o periclitizeze fiă refugiații bulgari, fiă alți omeni nesocotiți.

SCRILE ȚILEI.

— 20 Martie. (1 Aprilie)

Congresul de studenți în Atena. În prima zi a Paștilor se va ține în Atena un congres al studenților greci, la care vor lua parte 250 de studenți sârbi, cu rectorul universității. Vor merge și 50 de studenți români să ia parte la acest congres, la care negreșit se va produce discuția asupra confederațiunii balcanice. D-l M. Vretos, va pune la dispoziția studenților români un vapor, care îi va duce și întorpe pe la Atena.

La secția „Oltu“ (Slatina) a Ligii pentru unitatea culturală a Românilor s'a ținut a patra conferință din seria pro-

iectată. Vineri la 13 Martie, d-lă profesor I. Moisilă a ținut o conferință experimentală despre aer. Un subiect atât de interesant a trebuit să fiă ilustrat cu experimente totu atât de interesante. Ță se ni-se scrie în privința aceasta: D-lă Moisilă a spus mai întâi apăsarea, ce-o eseroită aerul, dovedind aceasta prin tubul barometric al lui Torricelli, arătându, că presiunea aerului este de 1 kgr. 30 gr. pe centimetrul pătrat. Compoziția aerului fiind din oxigen și azot, ni-le-a preparat pe amândou, făcându o serie de experimente, în cari a arătat, cum corpurile ard mai tare în oxigen, ca în aerul comun, și cum în azot nici ardere nici viață nu se pôte întâmpla. Acidul carbonic fiind asemenea o parte constitutivă a aerului, ni-l'a preparat. L'a turnat dintr'un vas într'altul, l'a descris mai pe larg, făcându o mulțime de experimente cu el. Arderea și flacăra luminelor noastre, fiind cauzate totu de oxigen, ni-a descris mai detaliat flacăra, părțile ei, a produs flăcări necolorate și colorate în deosebite culori diferite (corpuri săruri). Vaporii de apă, fiind cauza rouei, brumei, a plôiei zăpeții etc. a vorbit despre aceste, producerea și efectul lor asupra omului, animalelor și a plantelor. D-lă Moisilă va mai ține și alte conferințe experimentale din domeniul științelor pozitive. — S.

Ministrul român de agricultură a luat măsurile de a se studia, de serviciul viticol, nisipurile sburătoare din țară de pe marginea Dunărei, precum și din județele Teleorman, Covurlui, etc., pentru a vedea, dacă însușeșo condițiunile cerute pentru plantarea viței indigene, care se speră, că nu mai este atactată de filoxera. În pepiniera Ciupercei din Dolju, unde vițele sunt plantate în nisipurile sburătoare, rezultatele obținute până acum par a confirma pe deplin speranța de a obține imeșitate viței românești contra filoxerei.

Duel între Mustăț și Pace. O telegramă din Cernăuți aduce șoarea, că zilele trecute s'a întâmplat un duel cu pistolul între președintele țerei Bucovinei, Pace, și între baronul Mustăț. Duelul n'a avut urmări grave.

Fenomen meteorologic. Cetim în „Românul“ dela 31 Martie: Joi 12 Martie v., pe la orele 9 dimineța, am avut de înregistrat un fenomen meteorologic foarte curios, un fenomen, pe care foarte rar avem ocazia, ca să-l vedem. Era sora; și deodată lumina fu nimicită de un imens nor fumuriu, care venea din spre răsărit cu o iuțelă fulgerătoare. Mulți au crezut, că în acel moment era o eclipsă solară.

Ță însă ce a fost în realitate. Era un nor ridicat de pe mare, seu un sorb după cum dăse poporul, care venea în direcția țerei noastre, mănătu probabil de o vijeliă; căci se știe, că pe când pe mare se ridică asemenea nori, urmază furtună, după cum chiar s'a și întâmplat. Fenomenul a durat puțin timp, căci norul mănătu de vântu, a trecut de sora, și astfel a revenit ărăși lumina. Acest nor ar fi putut să reverse, însă din cauza vântului violent, s'a îndepărtat curându. Totuș în timpul nopții, am avut plôie repede și măruntă, care a durat vre-o trei ore, plôia adusă de alți nori din spre mare.

Balónele germane și spionajul. De un timp înooc foile rusești aduc știri senzaționale din cari s'ar păre, pentru Germaniei i-a succés a descoperi balonul cu cărmă, pe care îl folosesc ca spionajul la granițele rusești. După cum scrie o fôie rusescă, un astfel de balon cu cărmă s'a ivit de curându de-asupra fortificațiilor dela Lovno, de unde s'au dat vre-o câteva pușcături asupra lui, dăr inzadar, căci balonul era așa de sus, încâtu glónțele nu l'au ajuns. Oficiósa rusescă „Varsavski Dnevnik“ aduce o știre din comuna rusescă Dombrovo în care se dăse, că locuitorii acestei comune au văzut în 7 l. c. d. a. la 4½ ore, un astfel de balon, care plutea într'o înălțime de mai multe mii de metri venind de cătră sud-ost și trecându pe de-asupra liniei Ivangorod-Dombrovo merse în direcțiunea contrară. De-odată însă balonul dispără între nori, dăr peste o ¼ oră, el ărăși apără. Din tote aceste aparițiuni, corespondentul foi rusești deduce, că balonul a fost cu cărmă și el venea despre Prusia-Silezia. O altă fôie rusescă, „Vick“, spune, că în tote zilele se pôte vedea astfel de balóne de-asupra localităților Soronovice, Dombrovo și Ceremice. Balónele aceste se dăse, că au motor electric, de-orece totdeuna s'era globul e luminat de-o intensivă lumină, care nu pôte fi decât electrică. Plutirea balónelor e liniștită și óblă. Ele în totă s'era se îndreptă peste granița până de-asupra Cerenice, ăr dimineța se retrag frumos.

Concert. Distinsul violonist Hubay, profesor la conservatorul și la academia de musică din Pesta, va da astăzi s'era un concert în sala hotelului Central Nr. 1. Inceputul la 8 ore s'era.

Amințirile rășoiului. Proprietarul unei vile din Nogent (Francia) a săpat zilele trecute o fântână, care se dărimase. În decursul săpării, dădu peste o suterană, în care află cadavrele unui ofțer și ale mai multor ostași germani. S'a aflat, că bieții omeni, cine știe

lectuale ridică sus renumele țării, care i-a născut.

Se mai dăse încă de epoca noastră, că este o epocă de decadență. Ei bine, nu ne este ertat a fi în decadență, și nu ne este ertat, până când mai avem un ideal național de realizat în progresul omenesc.

Acest ideal este ridicarea elementului național, al poporului român, este apoi unitatea națională realizată cel puțin prin o cultură comună și prin comune aspirațiuni.

Națiunile nu îmbătrănesc, nu mor; națiunea noastră e tinără și tără menirea ei. Sunt generațiuni în viața națională, cari trece fără a lăsa urmă, și cari sunt rușinea unei epoci fără ideal, fără mărire, închinată numai intereselor materiale, subjugate poftelor josnice.

Nu creș însă, că o asemenea generațiune, este generațiunea noastră.

E adevărat, că la bătrâni noștri, la un Miron Costin, Ureche și la totă pleiada secolului al XVII găsăm adănc

săpat credința unității naționale, că la 1848 un Bălcescu scria, că cea dintău grijă a noastră trebuie să fiă pentru plugarul român, că în totu ce se produce astăzi lipsăse gândul măreț, care inspiră aceste trecute generațiuni.

O lucrare de altminteri de valoare științifică caută să ne dovedească cum că Carpații au fost vecinic fatali ideii de unitate, că ei ne condamnă a fi două naționalități deosebite dincolo și dincóce de Carpați*). Dăse acest lucru ar fi adevărat, decât nu împrejurări politice au făcut să fim despărțiți, cum se face că și dincolo și dincóce de Carpați vorbim aceeași limbă, avem aceleași moravuri, dorim același lucru? Și nu suntem o singură națiune!

Nu, nu suntem în decadență, deși pôte mai în urmă de câtu predecesorii

* D. G. Iannescu în meritosa d-sale lucrare (Curs de geografă militară, pag. 2 ur.) împărtășește ideea noastră că munții Carpați nu sunt un obstacol natural, care se despartă pe veci Dacia în două regiuni deosebite.

noștri, și nu putem fi în decadență, căci nu ne-am realizat menirea, căci unitatea națională și îmbunătățirea sôrtii poporului român încumbă generațiilor viitoare, și noi până astăzi n'am adus nici o jertă, n'am făcut nici un sacrificiu pentru acest mare ideal. Tocmai aci găseșo un motiv de îmboldire, tocmai aci găseșo un cuvânt puternic, care să ne hotărască a lucra astfel, încât viitorul nepărtinit să nu pôte dăse despre noi: ei au trecut prin lume, bătrâni înainte de vreme, fără dorințe, fără regrete, mănătu ca pulberea unei ruine glorioșe, fără a șoi nici de unde pléac, nici unde se duct.

Acesta nu va fi cuvântul posterității asupra generațiunii noastre.

Gr. Maniu.

Primăvera

(pictură în prosă)

Pe marmoră albă, ședea întinsă la sora tinăra copilă. Un vestmânt alb și subțire îi cuprindea corpul său și nu-

mai pe icol colé se vedea spânzurându vițe de păr negru și strălucitor. Un braț alb și mlădios, môle și rotundior îi sta sub cap, ca o perință; celaltă acoperit de pólă rochiei era lipit de trup. De sub țesătura subțire se dări un obraz drăgălaș, ochi mari și vioi, guri mică și roșă...

O pasere se puse pe-o creangă și cânta cu bucurie, dădea un concert întreg de mii de diferite melodii. Fata se uita la ea cu ochi zimbitori, cu guri puțin deschisă.

— O, dragă copilă! o, dulce primăvera! Ce te uiți cu ochii tăi atât de drăgălași la micul cântăreț?

Un vânt, un huet s'aude; el își desface aripile și se duce, se duce, și tu îl urmărești cu ochii speriați și uimiți.

Ear vântul bate lin mai departe, crengile se clătin și o lungă și tainică melodie răsuna printre frunzișul copacilor. O frunză ușoră saltă în tote părțile, se sbuciumă în sus și în jos și își pune la picioare.

prin ce împrejurare au ajuns de vii în suterana, peste care s'a dărmătu solul de de-asupra, îngropându-i acolo de vii. Er asta s'a întâmplat în războiul franco-german din 1870.

—x—

Musica militară va da Duminecă în 3 Aprilie n. o., ultimul concert în sezonul acesta în sala Redutei. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare 30 or. Programă o vom publica în numărul ve mâne.

—x—

Concertul monstru. În 7 Aprilie n. o. se va aranja în hala ciroului, un concert monstru, la care vor concerta împreună: muzica orașenească și muzica militară, cu vre-o 90 de instrumente de muzică.

Președintele de „fier”.

Sub titlul acesta o foiță ungrăvescă a caracterizat pe noul președinte al camerei deputaților, br. Desideriu Banffy.

Descrierea persoanei, a faptelor și a stăruințelor lui Banffy este făcută în mod foarte măgulitor, după metoda reclamelor moderne, care fac din omul de azi un om de zeu. Așa cetim, că Banffy încă de pe când era copil făcea minuni în mânia lui, bătându pe conșcolarii săi; „era iritacios ca un tigr, sprinten ca o panteră, dur ca un elefant ténér, răbunător, ca o mătă sélbatică și încăpăținat, ca un adevărat calvin de baștină; de urmărit nu-i păsa nici odată multă”.

Poftițicóna copilăriei viitorului pașă din Dobéca și dela Bistrița — Năsăud.

Cu 26 de ani și-a început Banffy cariera sa politică, dice reclamistul său, dér n'a reușit să devină deputat, ci numai cu 32 ani putu să ajungă, prin protecțiunea lui Tisza, nu deputat, ci fișpan al comitatului Solnocului de mijloc și căpitan suprem al fostului district Chiorean. După arondarea comitatelor, la 1876, el deveni șeful comitatelor unite Solnoc-Dobéca. „Br. Banffy dădu asalt în toate părțile și curăți tot ce-i sta în cale și nu-i plăcea în acel comitat, ca un orcan, ce izbucnea fără de veste”.

Măi! Măi! Dér încă nu e destul cu atât, ci se mai dice, că Banffy cu „energia sa îndărătnică” a format mai întâi pe „indiviși, apoi clasele și în fine naționalitățile din acest comitat, făcându din el un comitat de model”, așa încât acum nu mai putea-i cunosce pe badea Iuon și pe nenea Tóder, nici nu sciai în ce țară te mai afli.

Reclamistul trece apoi la veacul de aur al celor din Dobéca, care primă drumă de fier, o tipografie și un djar și mai multe reuniuni în Dees.

Cea mai hăzliă însă, este activitatea

Tu tragi velul mai tare cătră tine, frumuselul tău obraz nu ți-se mai vede — peptul îți saltă încetșor, ochii tăi s'nehidă a lene — ai dormit!

O, dormi, o, dormi copilă! Dormi în pace, și mii de visuri vesele îngâne-ți al tău somn; o, dormi legănată de vânt și adormită de muzica pasărilor!

* * *

Copilă din luna lui Maiu, veți buzele roșii, cari s'au apropiat de obrazul tău? Veți pe mândrul voinic, cum se uită cu mirare și cu plăcere la tine? O, dora el n'are inimă de piatră nu ți se bată vădându-te pe tine?! Cu ce sfidă ți-a ridicat el velul subțire de pe obraz, cu ce mână trâmurtătoare îl pune erăș la loc?

Un suspin s'aude, — un foșnet de pânzuri; — ea dă la o parte subțirea țesetură și se uită cu ochi mirați împrejur. Ai visat? ori e realitate?

Cantați pasărele, legănați-vă oapilor, sună codrule, — căci primăvera a sosit.

Pictor.

fostului fișpan ca director de teatru al diletanților maghiari din Dees. Aici soi el s' adune pe cele mai frumoase femei din oraș și tigru dintr-unul încep să se îmbălbășească. „Surisul lui, de a căruia răscolă, mai înainte putea să înghiețe în timp de veră Someșul, încep să devină mai cald și omii încep să credă, că și Banffy are inimă. Atunci Tisza l'a învidiat pentru laurii săi și l'a numit la anul 1883 fișpan al comitatului Bistrița Năsăud”.

Aici reclamistul sfârșește cu următoarele espectoratiuni:

Dér cum se ascundea fără de veste această inimă, cum dispărea totă căldura din surisul său, îndată ce trecea peste hotarale noului comitat! Erăș apărea el în vechia sa figură, ca o volbură, ca un orcan, care voese se spulbere totul. Sașilor le trecea fiori reci prin vine, când privirea această glacială se așintea asupra lor, frații daco-români însă, și luau cu respect căciulele din cap, îndată ce ajungeau în prejma orașului Bistrița. Mână de fier într'aceea fără zăbavă s'apuca de lucru. Micul parlament tremura în toate membrele sale, când noul fișpan ocupa presiul. Și decă președintele, din întâmplare, bătea cu picioarele în podin, atunci o nervositate cuprindea întreaga comună, ca și când totă lumea din sală ar fi voit să fugă.

În comitatul Năsăudului i-a succedut toate: pentru aceea ce a îndeplinit el acolo i se cuvine recunoștință necondiționată. El a restabilit echilibrul în acest comitat, pentru ocrotirea ideii de stat a ridicat multe bastione puternice, până când cabinetul Szapary, în urma pactului cu Sașii, l'a rechemat din postul său.

Această ciudată și hăzliă reclamă pentru Banffy cuprinde pe lângă toate esagerările ei ridicole o bună învățatură pentru „frații daco-români”, care și luau cu atâta respect căciula dinaintea lui Banffy.

Fi-ele spre folos această învățatură!

Correspondența „Gaz. Trans.”

Din țera Olului, în Martie 1892.

Onorată Redacțiune! În Nr. 56 al preșutului D-Vostre djar a apărut între „Scirile țilei” o notiță despre întemindă fundatiune întru eternizarea memoriei mult regretatului profesor de pedagogia, Ioan Popescu, dela institutul seminarial din Sibiu; adevărată inițiativa luată spre acest scop frumos de stim. d-nu Mateiu Voileanu, secretar consistorial, carele a și făcut începutul cu contribuirea benevolă de 10 fl. din partea sa.

Când și noi din acest corn de țară întimpinăm și salutăm cu cea mai viă bucurie această prea frumoasă inițiativă, fiă-ne permisă a face și din parte-ne unele modeste și nepretențioase observări cu privire la modul de contribuire la această fundatiune.

E fără de totă îndoială condus d-lu inițiator Voileanu de cele mai nobile sentimente față cu meritele decedatului pe terenul cultural, didactic și pedagogic național. Și tocmai având aceste merite necontestabile în vedere, credem a nu ne mărgini numai la contribuiriile fostilor discipuli ai decedatului, cu ajutorul cărora mult mai cu greu s'ar ajunge scopul, decât decă s'ar mijloci cooperarea tuturor.

De aceea, ca să nu mai lungim vorba, étă de ce părere suntem noi:

1) Inițiativa luată de d-lu Voileanu se o ia dreptă basă și dreptă punct de mănecare vener. Consistor archidiece-sană, ca factor moral și ca unul, care va și inactiva, administra și supraveghia fundatiunea; acesta apoi să dea un apel cătră toți Români fără deosebire de confesiune ori clasă, ca așa ori ce Român binevoitor să fiă îndemnat a sucurge cu obolul său la întemeierea și realizarea fundatiunii.

2) Cât pentru conferirea și distribuirea stipendiilor create din această fundatiune, suntem de părere și sperăm, că și vener. Consistor archidiece-sană la compunerea literelor fundatiionale va fi cu deosebită considerare la familia decedatului, statorind, ca la beneficiul stipendiar în prima linie să se împărțască descendenții de ambele sexe ai familiei mult regretatului bărbat decedat.

Suntem deplin convinși, și pe mulți alții dintre amicii contempuran ai decedatului i-am auzit exprimându-se, că îndată ce afacerea această ar avé un caracter așa dicitend oficial conform dorinței indigetate mai sus, mult mai cu succes s'ar ajunge scopul. Români bucuroși vor contribui după putință, de-orece știut este, că bărbații națiunii noastre, dedicați carierei pedagogice, profesoral, literaturii și științei, precum a fost și decedatul, și încă îngreunată cu familiă numărösă, de regulă nu se prea bucură de ore-care stare materială și prin urmare în prea multe casuri după mörtea lor, familia rămâne în stare strimtorată.

Publiu.

Moeculu inferioru.

în țina Stei-Mucenițe Eudochia 1892.

Domnule Redactor! Bunul nostru paroh Ioachim Ciurea a încetat din viață încă în 26 Ianuarie v. 1890, va să dicită au trecut de atunci peste 2 ani și parochia încă și astăzi totă vacantă este, cu toate, că pentru ocuparea ei s'au făcut pași de lipsă încă în anul 1890 și în urma concursului scris s'au și insinuat doi concurenți în persoana d-lui George Gărbacea, de presiute paroh în Brăneș, și d-lu teolog George E-nescu.

Alegerea s'a ținut sub presiul protopopului, Traian Meșian, în cea mai bună ordine, intrind primul concurent 100 și al doilea 40 de voturi. Precum sunt informat, scaunul protopopescu, după cenzurarea actului de alegere, a recomandat întărirea de preot a lui George Gărbacea, ca pe unul, carele a intrunit majoritatea voturilor.

Au trecut însă multe luni la mijloc, fără să se resolve cauza, și așa locuitorii, ca să ese odată din situațiunea această și să-și aibe preotul în mijlocul lor, au trimis o deputațiune la Sibiu ca să urgiteze rezolvarea cauzei. Aici însă i s'a spus deputațiunii, că Gărbacea nu e calificat de ajuns și că actele se vor trimite protopopului cât mai îngrabă spre a ne face rezultatul cunoscut.

Am așteptat un an și o lună, fără de a sci rezultatul. În urma această a mers a doua deputațiune la Sibiu, cerându din nou să se resolve cauza și să liniștescă odată poporul, care suferă din lipsa de preot. Dela Sibiu s'a reintors deputațiunea cu promisiune, că de sigur în termin scurtă vom primi rezultatul.

Au trecut și de atunci 60 de zile și totă acolo stăm, unde am stat mai înainte, așa încât poporul nostru vădându-se atât de ignorat și dese lor rugări desconsiderate, a început să despereze, și să-și perdă iluziile față de conducătorii săi bisericesci.

Eu ca unul, carele trăesc în mijlocul poporului viu a aduce si pe calea această la cunoscința veneratelor căpetenii bisericesci din Sibiu această stare de lucruri, rugându-le să se îndure a resolve cauza această cât se va puté mai îngrabă, pentru-că o amânare ar puté aduce cu sine urmări neplăcute.

Unul din comitetul parochial.

Esposiția din Chicago.

Cetim în „Românul”: Aflăm, că esposițiunea din Chicago, promite a lua nise proporțiuni colosale, ca totă ce se face pe întinsul continent american. După cum se scie, o comisiune ad hoc, a cutreată în timpul din urmă Eu-

ropa, pentru a aduna cât mai mulți participanți la acest concurs internațional. Membrii acestei comisuni s'au oprit câteva zile și în capitala noastră; ei aci au avut onóra a fi primiți de M. S. Regele, și s'au prezentat și guvernantilor noștri.

Nu se scie, decă România va puté participa oficial la esposiția dela Chicago; totuși societatea noastră geografică va trimite acolo vre-o câteva din hărțile cele mai bune, precum și o mică notiță geografică, statistică și economică a României în limba englesă, francesă și germană; ceea ce nu puțin ar contribui a face cunoscută țera noastră și în întinsul continent din cealaltă emisferă. Asemenea se va trimite acolo un colosal bloc din sarea noastră, care va fi multă aprețuită în continentul desoperit acum 400 de ani, și ar puté deveni în viitor un articol de esport însemnat pentru noi.

Telegr. part. a „Gaz. Trans.”)

Cernăuți, 31 Martie. „Gazeta Bucovinei” de adi a fost confiscată de cătră guvernul țerii pentru ilustrarea procederei ilegale a prefectului Barleon.

Telegramele „Gaz. Trans.”

(Serviciul biurolui de cor. din Pesta.)

Szarvas, 1 Aprilie. Independentul Haviar a fost ales deputat cu o majoritate de 43 voturi.

Berlin, 1 Aprilie. Camera deputaților a primit în a doua citire proiectul privitor la desființarea secestrării fondului gulfic.

Paris, 1 Aprilie. Poliția a arestat pe anarchistul Delaunay, care e învinovățit, că ar fi furat patrone de dinamită. Ravachol, a mărturisit, că a asasinat, a furat, dér a negat, că ar fi săvșit atentat cu dinamită. Toți ceilalți acușati dicit, că Ravachol este șeful bandelor anarchiste.

Petersburg, 1 Aprilie. Starea sănătății ministrului de externe Giers, s'a îmbunătățit.

Literatură.

În editura „Librării Școlilor” C. Sfetea, Bucuresci a apărut:

Alte Anecdote populare

vol. II de Th. D. Speranță. De vânzare la toate librării.

DIVERSE.

Consumațiunea cărnei în Franca. Prin ajutorul statistice s'a constatat că consumațiunea cărnei în Franca se măresce pe fie care an. Astfel în 1880, consumațiunea s'a urcat la 170 milioane 146,300 kgr. de carne; în 1882, la 179 milioane 868,804 kgr., la 1886, consumațiunea cărnei s'a urcat la 186 milioane 922,376 kgr., și în fine la 1889, consumațiunea a atins cifra de 193 milioane 614,282 kgr. Astfel că dela 1880 și până la 1889, consumațiunea cărnei a crescut cu 23 milioane 567,982 kgr. Din aceste cifre carnea de cal contéză cu 3,548,560 kgr., cea de catir cu 6,280 kgr. și cea de măgar cu 9,800 kilograme.

*) Sosită er seara după încheierea foi.

Cursul pieței Brașov

din 1 Aprilie st. n. 1892

Articol	Curs	Vând.	939
Argint românesc	9.30	9.30	9.35
Argint românesc	9.30	9.37	9.40
Argint d'ori	10.57	10.57	10.63
Lira turcesc	9.57	9.57	9.62
Imperial	101.	101.	101.
Paris. fonz. „Albina” 6%	100.—	100.—	101.—
„Albina” 5%	5.45	5.45	5.50
Ruble rusesci	117.—	117.—	118.—
Marci germane	57.50	57.50	58.—
Discontul 6—8% pe an.			

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Malor.

Cursul la bursa din Viena

din 31 Martie a. c. 1892

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Renta de aur, Renta de harti, Imprumutul calilor ferate, etc.

Curat reciproc. Fara actionari.

Profitul intregu cade asupra celor asigurati.

THE MUTUAL

Societate de asigurarea din New-York (infiintata in 1843)

cu fondul ei de garantie in suma de 826 milioane franci

celu mai mare institutu financiaru din lume, si face asigurari de vieta in tote combinatiunile.

Pentru prospecte si informatiuni mai amănunțite se se adreseze la

Agentura din Braşov

Ulița neagră Nr. 45.

742,6—3.

„Ardeleana“

institutu de creditu si de economii, societate pe actii in Orăstie.

Nr. 44/1892.

CONCURSUL

pentru ocuparea postului de contabilu alu doilea la institutul nostru se es-cric concursu cu terminulu pana la 18 Aprilie 1892 st. n.

Beneficiile impreunate cu acestu postu sunt:

- a) Salariu fundamentalu in suma de 600 fl.
b) dupa serviciu bunu de doi ani se da unu adausu la salariu in suma de 100 fl.
c) dupa fiecare 5 ani de serviciu se urca salariulu cu 10% a salariulu fundamentalu.
d) participare in proportia salariulu la tantiema normata in § 46 lit. b. din statutele societatii.
e) dreptu de pensiu conformu normativulu specialu.

Cei ce dorescu a reflecta la acestu postu suntu poftiti a-si inainta cererile loru pana la terminulu indicatu, si a aclude atestate oficiose despre cunoscintele loru teoretice si practice in contabilitate si despre aplicarea loru de pana acum.

Se observu insa, ca competenti numai dupa serviciu de unu anu potu deveni definitivu alesti in acestu postu.

Orăstie, 25 Martie 1892 st. n.

Directiunea.

812,3—3.

De arendat.

Stupina situata in Carpenesti pe teritoriulu Prejmerulu, langa drumulu Braşov-Zizinu, vis-a-vis de drumulu Törlungeniloru, proprietatea domnei Iulia Misselbacher, este de inchiriatu.

Villa cea mare cu doua caturi in mijloculu moşiei este forte acomodata ca locuinta de vara.

Pentru informatiuni a se adresa la d-lu Ioachim Panczel in Braşov, Strada Sf. Ioanu (ulița greeriloru) Nr. 28.

809—1.

Avisu d-loru abonati!

Rugam pe d-nii abonati ca la renoirea prenumeratiunii se binevoiasca a scrie pe cuponulu mandatulu postalu si numerii de pe fasia sub care au primitu diarulu nostru pana acuma.

Domnii, ce se aboneza din nou, se binevoiasca a scrie adresa lamurtu si se arate si posta ultimă.

Administru. „Gaz. Trans.“

Mersulu trenurilor.

pe liniile orientale ale caili ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octombrie 1891.

Large table with multiple columns showing train routes and schedules between cities like Budapesta, Braşov, Teiuş, Sibiu, etc. Includes times and station names.

Nota: Numerii inecadrati cu linii grose insemnaza orele de noapte.